

I'.

Ἐγγράφον ἐπιστάδιας πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ ἐν Σάμῳ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ Συνάδων.

(Διὰ τὸν κ. Ε. Σταματιάδην).

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου Μαρίας, καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μιχαὴλ ἐπισκόπου Συνάδων.

Ἐσυνφωνήσαμεν ἡμεῖς τὰ δέκα πρόσωπα, ἱερεῖς τε καὶ λαϊκοὶ ὁ τε παπᾶ Μανουὴλ καὶ παπᾶ Ἰωάννης καὶ παπᾶ Νικολῆς καὶ χατζῆ Γιαννάκης Κουσατιανὸς καὶ χατζῆ κύρ Γιαννάκης Κρητικός, καὶ παπᾶ Χριστόδουλος καὶ διάκο-Γεώργης καὶ κύρ χατζῆ Μανώλης Σαρῆς διὰ τὰ ἐπιστατήσωμεν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐν Βαθεῖ ἐκκλησίας τοῦ ἐν ἁγίοις Μιχαὴλ Συνάδων, νὰ κτισθῇ ἐκ θεμελίου ἕως νὰ τελειωθῇ τὸ θεῖον ἔργον ὅπου ἐσυνφωνήσαμεν· ὅθεν ὁμολογοῦμεν κατ' ἐμπροσθεν τῆς ἁγίας Κάρας αὐτοῦ νὰ εἰμεσθεν σύμφωνοι καὶ τὰ δέκα πρόσωπα, μία ψυχὴ καὶ μία κάρδια, εἰς κάθε ὑπηρεσίαν καὶ χρεῖαν τῆς αὐτῆς ἁγίας ἐκκλησίας, καὶ ἂν τι συμβεδικὸς ὅπου ἴθελε συνέβη, νὰ εἰμεθα ἀχώριστοι καὶ σύμφωνοι νὰ διαυθεντεύωμεν καὶ νὰ συνδρομώμεν τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Κάρας ἕως ἐσχάτης ἡμῶν ἀναπνοῆς, εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἡμῶν τε καὶ τῶν γονέων μας, καὶ μηδεὶς ἐξ ἡμῶν ἴθελε βουληθῇ ἀποστατήσαι καὶ ἀθετήσαι τὴν αὐτὴν ὁμολογίαν ὅπου κατ' ἐμπροσθεν τῆς ἁγίας Κάρας ὁμολογήσαμεν καὶ ὑπεσχέθημεν· ὁ μὴ δὼν ὁ Κύριος Θεός· ὑπογραφόμενοι ὁ κάθε ἕνας ἰδιοχείρως, καὶ διὰ τὸν κόπον ἡμῶν ὑπεσχέθη ὁ προηγούμενος τῆς ἁγίας Λαύρας καὶ γράφη τὰ ὀνόματα ἡμῶν νὰ μνημονεύωνται αἰώνιος. Ἐγένε δὲ τὸ παρὸν συμφωνητικὸν μας γράμμα, ἀρχιερατεύοντος τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Σάμου κύρ Καλλινίκου, τοῦ ἐκ τῆς περιφέρειου νήσου Χίου, εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ εὐγενεστάτου ἀρχόντος καὶ ἐπιτρόπου ἡμῶν Διάκου κύρ Κωνσταντῆν.

Ἐπὶ ἔτους ρηίμζ, ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ.

ΛΑΕΖ. Ε. ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ναρθάκιον ὄρος καὶ ὁμώνυμος πόλις.

Ὁ κ. Ζωσιμᾶς Ἐσθνημέντης συνεχιζὼν ἀπὸ τινος ἡδὴ χρόνου τὰς θεσσαλικὰς αὐτοῦ μελέτας ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένῳ περιοδικῷ,¹ ἔγραψεν ἐσχάτως ἐν τῷ φύλλῳ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου παρελθόντος ἔτους, ὅτι ἡ Φάρσαλος κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ναρκησίου. Τοῦτο ἰδὼν, ἐπεμψα αὐτῷ διατριβὴν, ἐν ἣ ἀπεδείκνυσον, ὅτι ἡ Φάρσαλος δὲν κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ναρκησίου, διότι τοιοῦτον

θεσσαλικὸν ὄρος οὐδαμῶς εὔρηται, ἐκτὸς ἂν ἐνδοί το Ναρθάκιον ὄρος τῶν ἀρχαίων, γνωστὸν ἐκ τινος χωρίου τοῦ Ξενοφῶντος¹ καὶ τοῦ Πλουτάρχου². Ἐν αὐτῷ ὁ Ἀγνσίλαος ἐπιστρέφων ἐκ τῆς Ἀσίας ἐνίκησε, κατὰ τοὺς ἀνωτέρω συγγραφεῖς, κατὰ κράτος τοὺς Θεσσαλοὺς, ὄντας συμμάχους τῶν Θηβαίων, οἵτινες ἠνόχλουν αὐτὸν παρακολουθοῦντες· καὶ φυγὴν ἐξαιδία αὐτῶν ἐγένετο, πεδόντος καὶ τοῦ ἱπάρχου τῶν Φαρσαλίων Πολυχάρμου. Ὁ δὲ Ἀγνσίλαος χαίρων πολὺ ἐπὶ τῇ ἡττῇ τῶν τὰ μέγιστα φρονοῦντων ἐπὶ ἱππικῇ Θεσσαλῶν, τρόπαιον ἐστῆσάτο μεταξὺ Πραντὸς καὶ Ναρθακίου.

Τὸ ὄρος τοῦτο οἱ νεώτεροι ἐτοποθέτουν περὶ τῆς Φαρσάλου, ἢ τὸ ὑπερκείμενον τῆς Φαρσάλου ὄρος, καὶ ἰδίως μεταξὺ τῶν χωρίων ἐπ' ἄνω καὶ κάτω Τσιάτερλι, ἐν οἷς ὁ Leake,³ ὁ Bursian,⁴ ὁ Γεωργιάδης,⁵ καὶ ὁ Χρυσόχορος.⁶ Ὁ δὲ Heuzey⁷ τίθεισιν αὐτὸ πρὸς Ν. παρὰ τὸ χωρίον Τσιάτμα· προσδιορίζεται συνήθως ὡς τὸ Ναρθάκιον ὄρος τῶν ἀρχαίων τὸ νῦν ὄρος Κασιδιάρη. Ὁ Mannert⁸ ὑπέθεσεν, ὅτι ἡ πόλις τοῦ Ναρθακίου ΝΑ. τῆς Μελαταιας μνημονευομένη ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου εἶναι ἡ αὐτὴ μετὰ τῆς Ναρθακίας, μνημονευομένης ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου· διότι τὸ τρόπαιον ἐγερθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀγνσίλαου μετὰ τὴν ἡττάν τῶν Φαρσαλίων ὄφειλε νὰ ἴναι ἀναμφιδόλως ἐγγύτερον τῆς Φαρσάλου. Ὁ δὲ H. Weissborn ἀπορρίπτων τὴν ὑπόθεσιν ταύτην τοῦ Mannert, ὡς ἥκιστα πιθανήν, ἠνώθη μὲ τὴν γνώμην τοῦ Leake, καὶ διὰ τὰς στυμίδασιν αὐτὴν μετὰ τῆς μοίρας τοῦ πλάτους, τῆς ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου δεδομένης, ὑπέθεσεν ὅτι οἱ ἀριθμοὶ οἱ τὴν μοῖραν τοῦ πλάτους σημειοῦντες παρὰ Πτολεμαίῳ ἦσαν ἐσθαρμένοι καὶ προσέτινε νὰ μεταβληθῶσιν εἰς 39°, 45', διότι ὁ Πτολεμαῖος, πρὸς τίθεισιν, μετὰ τὴν ἀπαριθμύσιν τῶν φθιωτικῶν πόλεων πρὸ τῆς Λαμίας τὸ Ναρθάκιον ἀναφέρει.

Τὸ ζήτημα τέλος ἐλύθη ὑπὸ τοῦ κ. Β. Latichew (ἢ Latichew), ἀνακαλύψαντος τῷ 1881 δύο ἐπιγραφὰς ἐν τῷ χωρίῳ Λιμογράφει, κειμένῳ τῶν εἰρητῶν ὄρας ΒΔ. τῆς Λαμίας. Αἱ ἐπιγραφαὶ ταῦτα εἰκνται ἐν τινι ἡρειπωμένῳ βυζαντιακῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου κατέχοντι ἀναμφιδόλως τὴν θέσιν ἀρχαίου τινὸς ἐλληνικοῦ ναοῦ. Παρὰ τὸ χωρίον ὑψοῦται λόφος, τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποῖου περιστέφουσιν ὠραῖα λείψανα τειχῶν ἐλληνικῶν, συγκειμένων ἐκ κανονικῶν ὀρθογωνίων λίθων· ἐν τῷ περιόλῳ τῶν τειχῶν ἀνευρίσκονται συντρήματα κεράμων καὶ ἄλλων πλινθίων ἀγγείων κεχωματισμένων· ἐν δὲ ταῖς τείχεσι δῶζονται εἰσεῖναι τὰ εἰρηπία δύο τετραγώνων πύργων.

1) Ξενοφ., Ἑλληνικά. Δ', 3. 9.

2) Πλουτάρχ. ἐν βίῳ Ἀγνσίλαου. XVI.

3) Leake, *Travels in Northern Greece*. London 1836 t. IV, p. 471.

4) Bursian, *Geographie von Griechenland*. t. I. p. 76.

5) Ν. Γεωργιάδης, *Θεσσαλία*. Ἀθῆν. 1880. σ. 322.

6) Χρυσόχορος, *Χάρτης τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Θεσσαλίας*. Ἀθῆν. 1884.

7) Heuzey et Daumet, *Mission archéologique dans la Macédoine*, appendice. p. 411.

8) Konr. Mannert, *Geographie der Griechen und Röm. Lands*. 1812(t. VII, p. 614.

1) Τὸ ἔγγραφο λέγει τὸν ἀρχιερέα Σάμου μητροπολίτην, ἐνῷ ἡ Σάμος ἦν ἀρχιεπισκοπὴ μέχρι πρὸς πεντηχονταετίας. Σ.Ε.Ε.Ν.

2) Προμηθεὺς, τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου 1892, ἐν Βόλῳ.

Ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ταύταις ἀναγινώσκεται τὸ ὄνομα τῆς πόλεως Ναρθακίου. Ἐν δὲ τῇ μὴ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ἀναγράφεται δόγμα τῆς ρωμαϊκῆς συγκλήτου ἐπὶ τινος διενέξεως μεταξὺ τῶν δύο ὁμόρων πόλεων—τῆς Μελιταίας καὶ τοῦ Ναρθακίου—«περὶ χώρας δημοσίας καὶ χωρίου ἐρήμου», καὶ τινῶν ἱερῶν, αὐτόθι κειμένων. Τὰ ἀμφισβητούμενα ταῦτα μέρη ἀνῆκον πρὶν εἰς τοὺς Μελιταιεῖς, οἱ δὲ «Ναρθακίεις μετὰ ταῦτα ἐαυτῶν ἀδίκως ἐποιήσαντο». Μετ' ἀποτυχίαν συμβιβασμοῦ, ὑποβληθέντες πρὸς τριῶν ἐτῶν εἰς τὴν διαιτησίαν τριῶν δικαστηρίων, Σαμίων, Κολοφωνίων, Μαγνήτων, ἀπετάθησαν ἥδη εἰς τὴν Ρώμην «περὶ τούτου τοῦ πράγματος», ὅπως τὴν διάνοιαν πρόσχωσιν, ὅπως τοῦτο τὸ πρᾶγμα ὑπὸ Ρωμαίων αὐτοῖς ἀποκατασταθῇ, οὕτω καθὼς καὶ πρότερον». Οἱ δὲ πρέσβεις τῶν Ναρθακίων ἰσχυρίσθησαν ὅτι κατέχουσι τὰς εἰρημένας χώρας «κατὰ νόμους τοὺς Θεσσαλῶν, οἷς νόμοις ἕως τανῦν χρῶνται, οὓς νόμους Τίτος Κοίγκτιος, ὑπάτος, ἀπὸ τῆς τῶν δέκα πρεσβευτῶν γνώμης ἔδωκε καὶ κατὰ δόγμα συγκλήτου περὶ τε τούτων τῶν πραγμάτων ἐτεῖ ἀνώτερον τρίτῳ ἐπὶ τριῶν δικαστηρίων γενικικῆναι, ἐπὶ Σαμίων, Κολοφωνίων, Μαγνήτων, κεκριμένα εἶναι κατὰ νόμους, ὅπως ταῦτα κύρια ἢ, οὕτω καθὼς καὶ ἄλλοις γεγονός ἐστίν». Ἡ δὲ σύγκλητος ἀκούσασα τῶν πρέσβεων ἀμφοτέρων τῶν διαφερομένων πόλεων, ἀπεφάνθη οὕτως: «Περὶ τούτου τοῦ πράγματος οὕτως ἔδοξε, χάριτα, φιλίαν, συμμαχίαν ἀνανεώσασθαι, τούτοις τε φιλανθρώπως ἀποκριθῆναι, ἀνδρας καλοὺς καὶ γαθοὺς προσάγορεῦσαι. ὅσα κεκριμένα ἐστίν, οὕτω δοκεῖ κύρια εἶναι δεῖν τοῦτό τε μὴ εὐχερὲς εἶναι, ὅσα κατὰ νόμους κεκριμένα ἐστίν ἄκυρα ποιεῖν». Οὕτω βλέπομεν, ὅτι ἡ Ρωμαϊκὴ Σύγκλητος ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῶν Ναρθακίων. Οἱ δὲ Ναρθακίεις λαβόντες

ἀντίγραφον τοῦ Ρωμαϊκοῦ τούτου δόγματος τῆς Συγκλήτου ἐν μεταφράσει ἑλληνικῇ, γενομένη πιθανῶς ἐν αὐτῇ τῇ Ρώμῃ, ἐνεχάραξαν αὐτὸ ἐν στήλῃ λιθίνῃ, προτάξαντες τοὺς ἐπωνύμιους ἀρχοντας αὐτῶν, καὶ ἐξέθηκαν αὐτὸ ἐν τῷ ναφ, ἐνθα ἦσαν τὰ ἀρχεῖα τῆς πόλεως.

Τὴν σπουδαιότητα ταύτην ἐπιγραφὴν ἐδημοσίωσε τὸ πρῶτον ὁ κ. B. Latichoff ἐν τῷ Bulletin de Correspondance Hellénique τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἔτους 1882 (τόμ. VI), διὰ μακρῶν καὶ μετὰ πολλῆς γλαφυρότητος καὶ ἐπιστημονικῆς ἀκριθείας ἀναπτύξας αὐτήν. Ἡμεῖς δὲ μὴ δυνάμενοι νὰ περιλάβωμεν ἐν τῇ παρούσῃ ἡμῶν μελέτῃ πλείονα, ἐν προσδεχῇ φύλλῳ τῆς ἐγκρίτου «Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως τοῦ Νεολόγου» δημοσιεύσομεν τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, πρὸς γνῶσιν τῶν φιλαρχαίων καὶ ἰδίως τοῦ κ. Ζωσιμῆ Ἐσφιγμένιτου.

Μετὰ τὴν ἀνέυρεσιν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι τὸ Ναρθάκιον εὑρίσκεται παρὰ τὸ νῦν χωρίον Λιμογάρδι. «Ainsi la solution d'un problème intéressant et jusqu'ici obscure de la topographie thessalienne, ἐπιφέρει ὁ κ. Latichoff, tel est le premier résultat que nous obtenons de nouveaux documents de Narthakion». Ὡς Ναρθάκιον δὲ ὄρος τῶν ἀρχαίων θεωρεῖ τὸ νῦν ὄρος Ἀντινίτσα ν, ἢ τὸ συνεχὲς τούτῳ Ἀγίου Ἡλίου· τὰ δὲ παρὰ τὸ χωρίον Δίθροι σφζόμενα εἰρήπια ἑλληνικῶν τευχῶν θεωρεῖ ὡς τὰ τῆς ἀρχαίας Πραντὸς, μεταξὺ τῆς ὁποίας καὶ τοῦ Ναρθακίου ἔκειτο τὸ διάστημα στενόν, ἐνθα ὁ Ἀγνσίλαος, κατὰ τὸν Ξενοφῶντα, ἤγειρε τὸ τρώπαιον.

Μετὰ τὰς ζώσας ταύτας μαρτυρίας, ἐφαρμοζόμεν εἰς ἐαυτὸν ὁ κ. Ζ. Ἐσφιγμένιτης τὸ :

οὐ μὲ πείσεις κ' ἢν μὲ πείσης

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Ἐνθυμοῦνται βεβαίως οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται ὅσοι ἔτυχε νὰ γνωρίσωσι τὸν κύριον Ἰωάννην Ψυχάρην, υἱὸν τοῦ πατρ' ἡμῶν κ. Νικολάου Ψυχάρη, καθηγητὴν τῆς νέας ἑλληνικῆς ἐν τῇ ἐν Παρίσις σχολῇ τῶν Ἀνωτέρων Σπουδῶν, ἐλθόντα ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ τὸν ἐπὶ τῆς παιδείσεως ὑπουργὸν τῆς Γαλλίας κατὰ τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, συνοδευόμενον δ' ὑπὸ τῆς χαριεστάτης αὐτοῦ συζύγου, θυγατρὸς τοῦ πρὸ ἔτους θρηνηθέντος μεγάλου τῆς Γαλλίας συγγραφέως Ἐρνέστου Renan. Τὸν κύριον Ψυχάρην, συμπαθεῖ πᾶσι καὶ ἀγαπητόν, Ἑλληνα, φέροντα τὸν τύπον τῆς γαλλικῆς χάριτος καὶ λεπτότητος, ἔσχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν τότε καὶ ἐκτίμησωμεν. Ἀλλὰ μεθ' ὅλην τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην, ἣν τρέφομεν πρὸς αὐτόν, ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἀγαπήσωμεν—ἀμάρτια ἑξομολογούμενη οὐκ ἐστίν ἀμάρτια—δύω αὐτοῦ idées fixes, τὸν ἐνθου-

σιασμόν αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς προφορᾶς τοῦ Ἑράσμου, τῆς προφορᾶς ἐκείνης, ἣν δικαίως ἔσχωσαν ἄλλοι τε καὶ ὁ μέγας Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων καὶ οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὁ φιλέλλην Engel, ἀποκαλέσαντος αὐτὴν προφορὰν τῶν ζώων καὶ τῶν ἔκτων, βάρβαρον καὶ κακὴν, καὶ τὸν ἄλλον αὐτοῦ ἐνθουσιασμόν ὑπὲρ τῆς δημώδους ὡς αὐτὸς καὶ οἱ ὁμόφρονες αὐτῷ λέγουσιν, ἐνθουσιασμόν ἐπανάγοντα ἡμᾶς εἰς τὰς ζητήσεις τῶν ἄλλοτε χυδαῖστων λεγομένων, καταπαυσάσας τῇ ἐπειμύσει τοῦ ἀειμνήστου Κοραΐ, τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τούτου ἀποτελέσματα εἶνε τὰ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γεγραμμένα ὑπ' αὐτοῦ εἴτε βιβλία, εἴτε διατριβαί, εἴτε λόγοι. Ἄρτι δὲ ὁ κ. Ψυχάρης ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ ἐν Ἀθήναις Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρρασοῦ πραγματεῖαν ἐπιγραφομένην *Τὸ φιλέ, φιλοσοφικὴ καὶ ψυχολογικὴ μελέτη*. Χωρὶς νὰ εἰσελθωμεν εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς μελέτης ταύτης, σημειούμεθα ἁπλῶς ὅτι καὶ ἡ πραγματεία αὕτη, ἐν ἣ ὁδὸν ὁ Δάντης προσκομήσας, οὐδὲ ὁ Πετράρχης καὶ ὁ Βοκκάκιος, εἰς τὴν διάπλασιν τῆς ἰταλίδος φωνῆς παρίστανται, προσάγεται δὲ ἡ Ἰταλία (!) καὶ ἡ Ἰσπανία ὡς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν διαπλάσασαι οὐχὶ διὰ μεγάλων ποιητῶν καὶ συγγραφέων, λησμονουμένης τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος, τῆς Γερμανίας, τῆς Γαλλίας καὶ ἄλλων χωρῶν, εἶνε γεγραμμένη ἐν τῇ γλώσσῃ ταύτῃ. Ἐκ περιεργείας ἀνέγνωμεν τευχάριόν τι τῆς πραγματείας ταύτης ἐν τινι συναναστροφῇ, ἀλλὰ

οὐ μόνον δὲν κατεδέξατο νὰ δημοσιεύσῃ τὴν διατριβὴν ἡμῶν, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ διορθώσῃ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα, ἀρκεσθεὶς μόνον ἐν τῇ «*Δελτίῳ*» τοῦ «*Προμηθεῶς*» νὰ γνωρίσῃ ἡμῖν, ὅτι «*καθ'*» ἦν στιγμὴν ἐξῆλθε τὸ φύλλον ἐκ τῶν πιεστηρίων» εἶδον, ὅτι ὤφειλε νὰ γραφῇ *Narθίκιον* (γράφῃ *Narθάκιον*) καὶ οὐχὶ ὡς ἐτυπώθη *Narκήσιον*. «*Ὅτι ὁ κ. Ἐσφιγμενίτης ἀγνοεῖ τὴν ὀρθὴν γραφὴν τοῦ *Narθάκίου* δὲν τὸ πιστεύομεν, διότι κέκταιται καλὴν βιβλιοθηκὴν καὶ πληθὺν συγγραμμάτων τοπογραφικῶν· ἄλλως τε καὶ ἐν τῷ φύλλῳ τοῦ μηνὸς *Ἰανουαρίου* τρέχ. ἔτους, συνεχίζων τὴν μελέτην αὐτοῦ περὶ *Φαρσάλου*, γράφει *NARΘΙΚION* «*καὶ ὅχι ὡς ἐτυπώθη, λέγει, *Norκήσιον*».* Ἀλλὰ καὶ τὰ ἡμέτερα «*Φθιωτικά*» εἶχεν ὁ κ. Ἐσφιγμενίτης, ἐνθα ἐν σελ. 40—41 ἐν συνόψει ἀναφέρομεν περὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης καὶ τῆς ἀληθοῦς θέσεως τοῦ *Narθάκίου*. Τοῦτο λοιπὸν ἀποδεικνυσὶν, ὅτι ὁ κ. Ἐσφιγμενίτης ἐμμένει εἰς τὰ στρεβλά.*

Ἐν Ἀλεξάνδρῳ Σίβριον φθίνοντος 1893.

N. I. ΠΑΧΟΠΟΥΛΟΣ.

ΣΛΗΜΑΝ ΚΑΙ ΜΠΑΙΤΤΙΧΕΡ

Ἐν τῇ ἐνταῦθα ἐκδομένῃ ἐφημερίδι «*Ἰθωμανικῷ Ταχυδρόμῳ*» ἐδημοσιεύθησαν πρὸ τινος δύο ἔγγραφα, ἀναγόμενα εἰς τὴν συζήτησιν, ἥτις προκλήθη μετὰ τὰς τελευταίας ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις γερμανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς κ. Δαῖρπελδ γενόμενας ἐν Τροίᾳ ἀνασκαφῆς καὶ ἥτις σχετίζεται πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀνασκαφῶν ἐκεῖνων καὶ τὰ ἐκ τού-

κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ κυρία τις ἐσπευσε νὰ διακόψῃ ἡμᾶς, μὴ δυνάμενη ν' ἀκούῃ τοιαύτην γλώσσαν. Ξένος δὲ τις μετέχων τῆς συναναστροφῆς, γινώσκων δὲ τὴν ἐλληνικὴν, ἐχαρακτήρισεν αὐτὴν ὡς «*décadence*». Ὁμολογοῦμεν ὅτι εἰς τὴν τοιαύτην ἀντίληψιν τῆς γλώσσης τοῦ κ. Ψυχάρη, γλώσσης οὐχὶ οἰκείας ἡμῖν τοῖς ἐς Κωνσταντινουπόλει, ἴσως συνετέλεσε καὶ ἡ μετὰ κόπου καὶ κόπον ἀνάγνωσις παρ' ἡμῶν. Ἐπὶ τούτῳ αἰτούμεθα μὲν συγγνώμην πρὸς τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου, κηρύττομεν ὅμως τὴν ἐπὶ τῷ ἀκουσίῳ σφάλματι ἀθωότητα ἡμῶν, διότι δι' ἡμᾶς ἡ γλῶσσα αὕτη εἶνε νεκρά.

* *

Εἶνε γνωστὸν τὸ : «*ἡ ὑπόγραφή μου δίδει ἡ ἐφημερίδα γράφω*». Ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ ἐγένετο ἐν Ἑλλάδι· ἀνεμνήσθημεν δ' αὐτοῦ, διότι κατ' αὐτὰς ἡγγέλθη στόλος ὅλος ἐν Ἀθήναις ἐφημερίδων νέων, ἄλλων μὲν τὸ πρῶτον ἐμφανιζομένων, ἄλλων δὲ ἐπαναλαμβανουσῶν τὴν διακοπείσαν ἐκδοσὶν αὐτῶν. Πρὸ τινος χρόνου ἐξεδόθησαν τὰ «*Ἡμερήσια Νέα*», ἡ «*Ἐφημερίς τοῦ Λαοῦ*» καὶ ἡ «*Ἑλλάς*», ἀπὸ τινων ἡμερῶν ἐκδίδονται δὲ «*Κῆρυξ*», ἐν μεγάλῳ σχήματι, καὶ ἡ «*Συνταγματική*», ἀμφότεραι πρῶταί. Ἐσπερινὴ δὲ ἐφημερίς ἐξεδόθη ἡ ἄλλοτε ἐκδομένη «*Νεολόγος* τῶν Ἀθηνῶν» καὶ ἐβδομαδιαία ἡ «*Ἐθνικὴ Σημαία*». Ἐντὸς

τῶν νεώτερα πορίσματα τοῦ διαπρεποῦς τούτου γερμανοῦ ἀρχαιολόγου. Ἀμερολήπτως ὅλος δημοσιεύοντες τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἐν μεταφράσει ἐπαφίμεμεν τοῖς ἀρμοδίαις τὴν δέουσαν κρίσιν.

A'.

Ἐπιτολὴ τοῦ ἀντιπροσθέντος Σραϊδερ.

Τῇ ἐριτίμῳ Σεντάξει,

Φίλος τις μοὶ ἐπεμψε τὴν ἐπιφυλλίδα τοῦ ὑπὸ ἡμερομ. 30 αὐγούστου ὑμετέρου φύλλου· ἐν αὐτῷ ἡ 13η στήλη κλείει διὰ τῶν λέξεων : «*Οἱ πλείστοι τῶν σοφῶν τοσοῦτον δεδωλωμένως ὑπὲρ τῆς τοῦ Σλήμαν-Δαῖρπελδ Τροίας τοῦ 1882 διετέθησαν, ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ μηχανικοῦ Σραϊδερ ὑπόδειξις, καθ' ἣν εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποτελῇ φρούριον, ἀδύνατον ν' ἀποτελῇ πέραμον ἡ Τροία τοῦ Δαῖρπελδ (Πρόβλ. Ὁθωμ. Ταχυδρόμου 1892 ἀρ. 94, 1893 ἀρ. 200) οὐδεμιᾶς ἔτυχε προσδοχῆς κτλ.*».

Οὐδέποτε ἐπεχείρησα νὰ ὑποδείξω ἢ καὶ θετικῶς νὰ διαβεβαιώσω ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ παριστῇ ἡ Τροία φρούριον ἢ πέραμον. Τοῦναντίον ἐν ἐπιφυλλίδι τῆς γερμανικῆς «*Ἐφημερίδος τῶν Ἰδρυμάτων*» (*Deutscher Bauzeitung*) τοῦ ματοῦ τοῦ 1891, ἥς ἀντίτυπον, ὑπ' ἐμοῦ αὐτῷ ἀποσταλὲν ἔλαβε κατὰ τὸ θέρος τοῦτο, ὁ λοχαγὸς Μπ., περιλαμβάνονται τὰ ἐπόμενα :

«*... Διὰ τούτων ὁ συντάκτης τοῦ δημοσιεύματος τούτου ἐξήντησε πάντας τοὺς λόγους, οἵτινες ἠδύναντο νὰ παρακινήσωσιν ὅσον νὰ μὴ ὑπογράψῃ τὸ πρωτόκολλον, ἐν ᾧ ἐλέγοντο ταῦτα : Αὐτοὶ καθορῶνται τείχη, πύργοι καὶ πύλαι, ἀνθικουσαὶ εἰς ὀχυρωματικὰ ἔργα διαφόρων ἐποχῶν! Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν βλέπει πύργους». Ὅτι τὰ τείχη καὶ αἱ πύλαι ἀνθικουσὶν εἰς πέραμον, τοῦτο εἶναι δυνατόν — καὶ πιθανόν — μάλιστα δύναται τοῦτο*

τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς ἀγγέλλεται ἡ ἐκδοσις σὺν ἄλλαις καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Ἐπαμ. Δεληγιώργη ἐκδομένη «*Ἐφημερίς τῶν Συζητήσεων*». Ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς, Κύριε, ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ἀμήν!

* *

Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ ἐφημερίδων ἀναγράφομεν ἐνταῦθα ὅτι ἐν Παρισίοις ἄρτι ἐδικάσθησαν δύο ἐφημερίδες, ὁ «*XIXe Siecle*» καὶ ἡ «*Eclair*», τῆς δευτέρας παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς πρώτης ἀναδημοσιεύσεως ἐν *Τελευταίᾳ ὥρᾳ* τὰς πληροφορίας καὶ τὰ ἄρθρα ἐκεῖνης. Ἡ «*Eclair*» ἐστημεῖον μὲν τὴν προέλευσιν τῶν ἄρθρων καὶ πληροφοριῶν, ἀλλ' ὁ XIX Αἰὼν ἐθεώρει τὴν ἀναδημοσίευσιν ὡς ἐπιζήμιον. Τούτου ἕνεκα ἐνήγαγε τὴν «*Eclair*». Τὸ δικαστήριον ἀπεφάνετο ὅτι τὴν ἀπηγορευμένον ἐφημερίδα τινί, τῆς ἀπαγορεύσεως ἐκ τῶν προτέρων δηλουμένης, τὸ δημοσιεύειν τὰ ἄρθρα ἐτέρας ἐφημερίδος καὶ μάλιστα τῆς ἀναδημοσιεύσεως γιγνομένης σχεδὸν ταυτοχρόνως, ἐπομένως κατεδίκασε τὴν «*Eclair*» νὰ πληρώσῃ 2,000 φρ. ἀποζημιώσιν τῇ συναδελφῷ αὐτῆς.

* *

Ἐν τοῖς ἐν Παρισίοις καταστήμασι Calmann Lévy ἐγένετο ἐξαίσις ἐκδοσις μετ' εἰκόνων, εἰς δύο δὲ τόμους, τοῦ ἀριστοτε-